

Nr 13.

Af herr **Räf m. fl.**, om skrifvelse till Kungl. Maj:t angående fullt genomfördt kommunalt veto beträffande försäljning af brännvin.

I kungl. förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905 stadgas såsom allmän regel för rätt till detaljhandel med brännvin att bifall därtill erfordras i stad af stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, af allmänna rådstugan, och på landet af kommunalstämma. Lämnas ej sådant bifall, kommer försäljningen ej till stånd. Den makt, de kommunala myndigheterna hafva att i förutnämnda fall förhindra utöfningen af detaljhandel med brännvin inom kommunens område, kan lämpligen kallas *kommunalt veto*. Denna vetorätt är en dyrbar frukt af nykterhetsvännernas hittills nedlagda oförtröttade arbete på nykterhetslagstiftningens område. Emellertid är principen om denna rätt för kommunerna ännu icke i lagstiftningen till fullo genomförd. Enligt 16 § i brännvinsförsäljningsförordningen kunna nämligen åtskilliga försäljningsrättigheter af särskild natur af Konungens befallningshafvande medgifvas äfven emot vederbörande kommunalmyndighets afstyrkande och i ett par fall till och med utan att kommunal myndighet ens höres.

Gälde frågan här endast näringslivets intressen eller hänsynen till enskilda personers smak och vanor, skulle kanske krafvet på den kommunala veto-principens utsträckande jämväl till dessa fall icke hafva framträdt och vidhållits med sådan styrka bland landets nykterhetsvänner, som nu faktiskt är förhållandet. Men det är högre intressen, som här stå på spel. Ibland allt det sedliga förfall, all den råhet och förvildning, särskildt bland ungdomen, hvaröfver man i våra dagar icke utan skäl klagar, framträder såsom en löftesrik ljuspunkt just det starka nykterhetssträfvandet bland de breda lagren af vårt folk, den starka viljan till sedlig lyftning, som därigenom tager sig uttryck. Det är de lagstiftande myndigheternas

plikt att taga fasta på denna löftesrika handpenning på, att vårt folk till sin kärna dock är sundt och sedligt, att det vill söka öfvervinna de nedbrytande krafternas förstörelseverk och åter resa sig till sedlig kraft och storhet. Att i en brytningstid, sådan som vår, detta icke kan gå utan en mäktig kraftansträngning i den kristliga och nationella samlingens tecken, är gifvet. Men skall en sådan samling kunna åstadkommas, måste alla, som vilja göra allvar af sina bemödanden för fosterlandets väl, förena sig till gemensamt arbete, om det också måste ske med uppoffring af hvad som under mindre ansvarsfulla och brydsamma tider möjligen kunnat bibehållas eller tillåtas. Vi våga också tro, att när medvetandet härom blir klarare och starkare, äfven de, som ännu stå ganska tvekande inför den storartade sedliga rörelse bland vårt folk, som kallar sig nykterhetsrörelsen, skola räcka handen till kraftigt bistånd. Ett af de närmast liggande uttrycken härför vore, om den själfbestämmningsrätt, som i princip och i stora väsentliga delar redan tillerkänts kommunerna i fråga om rätten till försäljning af rusdrycker inom kommunens eget område, kunde till fullo genomföras, så att ett *fullständigt kommunalt veto* tillerkändes kommunerna. Hafva dessa genom sin lagliga representation ställt sig afgjort på den sida, där man vill söka med all kraft höja vårt folk ur det begynnande förfallet, synes det icke vara riktigt, att de administrativa myndigheterna skola hafva makt att i viss mån gäcka dessa ansträngningar, då det icke lärer kunna visas, att de intressen, som de administrativa myndigheternas befogenhet härutinnan är afsedd att skydda, äro af den art eller vikt att de böra göras gällande gent emot ett så stort allmänt intresse som fosterlandets väl.

Hvad betyda häremot sådana ömkliga eller rent privat-ekonomiska intressen, som nöjet för en klubb eller förening att få servera brännvin eller därmed likställda drycker åt sina medlemmar och gäster eller intresset för en hälsobrunn eller badort att få anordna brännvinsutskänkning vid måltider åt spisande gäster, eller för restauratrien på ett passagerarefartyg att få försälja spritdrycker under sjöresan.

Frågan om statens och kommunernas frigörande från det ekonomiska beroendet af rusdryckshandteringen torde icke beröras af nu väckta förslag, hvadan ett afvaktande af kommittéutredningen härutinnan icke synes erforderligt.

Med stöd af det anförda få vi värdsammast hemställa,

att Riksdagen ville i skrifvelse till Kungl. Maj:t
anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta utarbета och

för Riksdagen framlägga förslag till sådana ändringar i kungl. förordningen angående försäljning af brännvin den 9 juni 1905, att rättighet till försäljning af brännvin icke må beviljas utan bifall, i fråga om stad, af stadsfullmäktige eller, där sådana ej finnas, af allmän rådstuga samt, i fråga om landet, af kommunalstämma.

Stockholm den 20 januari 1911.

E. Räf.

Bernhard Nilsson.

Ch. Mewling.

C. A. Danielsson.

Carl F. Sjöberg.

F. O. Mörtzell.

John Erlansson.

M. Johansson.

J. A. Jonsson.

Edvard Johansson.

Fr. Canell.